

Antidoping Norge

- sammen for en ren idrett

antidoping.no

Forord	3
Sammen for en ren idrett	
Organisering og økonomi	4-5
Antidoping Norge er en selvstendig stiftelse	
Informasjon og forebygging	6-7
Alt starter i tanken	
Dopingkontroll	8-11
Vi skal avsløre bruk av doping	
Påtale og oppfølging av regelverk	12-13
Doping straffer seg	
Internasjonalt	14-15
Internasjonalt arbeid for rettferdige konkurranser	
Forskning	16
Vi bidrar til økt kunnskap	
Oppdrag utenfor idretten	17-18
Doping er et samfunnsproblem	

Oslo, oktober 2006

Stiftelsen Antidoping Norge
Sognsveien 75 A, 0855 Oslo, Norge
Tlf: 09765, Faks: 21 02 92 19
e-post: post@antidoping.no

Forord

Sammen for en ren idrett

I Norge har det vært drevet et systematisk antidopingarbeid i snart 30 år. Den første dopingkontrollen ble gjennomført av Norges Idrettsforbund i 1977, og siden har antall prøver steget jevnt og trutt opp til de rundt 3.000 prøvene vi tar hvert år. Når vi i dag kan si at det er lite doping i norsk idrett, er dette et resultat av et langsiktig og målrettet arbeid.

Vårt inntrykk er at holdningene mot doping er tydelige, og godt fundamentert i norsk idrett i sin helhet. Barn og unge, så vel som topputøvere stiller seg bak kravet om en dopingfri idrett.

Vi er glad vi har idrettsfolket med oss. Få ting er så skadelig for idretten som doping. Doping dreper idrettsgleden. En idrett befengt med doping vil ingen sende ungene til og ingen gjøre dugnad for. Hvis doping fikk bre om seg, ville idrettens troverdighet svekkes og deler av inntektgrunnlaget forsvinne.

Likevel er doping fremdeles en utfordring. Topp-idrettsutøvere kan tjene mer penger på idretten sin enn noen gang, og kampen om å nå toppen er hard. Toppidrettsutøvere er derfor avhengig av et godt kontrollprogram, både for å styrke egen troverdighet og for å kunne konkurrere på like vilkår. Antidoping Norge er av den grunn engasjert i samordning og forbedring av antidopingarbeidet nasjonalt som internasjonalt.

Idretten er en del av det norske samfunnet. Vi ser økt bruk av anabole steroider i ungdoms- og treningsmiljøer. Store kvanta beslaglegges og dette er antakelig bare toppen av isfjellet. Mange av doping-sakene de senere årene gjenspeiler dette forholdet. Unge menn på lavere nivå tas for bruk av anabole steroider. Derfor er det nødvendig at det forebyggende arbeidet når ut til hele idretten, og at utøvere, trenere og ledere er klar over farene. Slik kan vi sikre en ren idrett for fremtiden.

Antidoping Norge vil fortsette å jobbe i tråd med sin visjon om en ærlig og dopingfri idrett.

Organisering og økonomi

Antidoping Norge er en selvstendig stiftelse

Antidoping Norge er en selvstendig stiftelse opprettet av Kultur- og kirkedepartementet (KKD) og Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF). NIF og KKD oppnevner styret. Organisasjonsformen sikrer at dopingkontrollene og påtalevirksomheten gjennomføres uavhengig av NIF og staten.

Anders Solheim er daglig leder i Antidoping Norge. Antidoping Norge har 14 personer tilknyttet administrasjonen. I tillegg har vi 45 dopingkontrollører og 11 foredragsholdere. Disse er lokalisert rundt i hele landet og gjør dette ved siden av sitt ordinære arbeid.

Antidoping Norge finansieres hovedsakelig gjennom tilskudd fra Kultur- og kirkedepartementet. I 2006 var tilskuddet til arbeidet rettet mot norsk idrett på 18,5 millioner kroner. Tjenester vi kan tilby til organisasjoner utenfor norsk idrett finansieres på annen måte. Enkelte større kampanjer har blitt finansiert helt eller delvis gjennom sponsorsamarbeid.

Antidoping Norges styre:

Jens Kristian Thune (styreleder)
 Stine Lise Hattestad Bratsberg
 Ingrid Kristiansen
 Sverre Mæhlum
 Hanne Staff (varamedlem)
 Gudmund Restad (varamedlem)

Daglig leder
Anders Solheim

Organisasjonskart

Informasjon og forebygging

Alt starter i tanken

Antidoping Norge vil motivere alle til å bidra til en ren og ærlig idrett. Gjennom vårt forebyggende arbeid ønsker vi at idrettsutøvere skal tenke gjennom sine valg og verdier. Utøvere skal vite hvorfor doping er forbudt, hva det gjør med kroppen og hvilke konsekvenser det har å bli tatt. De skal også være klar over at det er en reel mulighet for at de blir testet, og at vi avslører doping.

Forebyggende arbeid:

- foredrag
- kampanjer
- nyhetsblad
- artikler
- brosjyrer/plakater
- stand
- kurs
- nettside: antidoping.no

Direkte kontakt

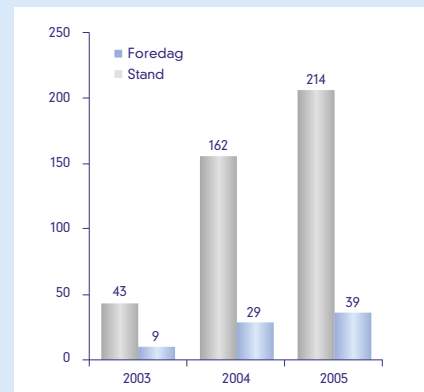
Vi møter utøvere personlig gjennom foredrag og stand. Denne direkte kontakten med idrettsutøvere har vi god erfaring med. 11 skolerte foredragsholdere reiser rundt over hele landet. De holder foredrag til både topp- og breddeidretten, og tilpasser budskapet etter hvem de snakker med. Vi er opptatt av at utøverne skal ha kunnskap både om dopinglisten, regelverk og risiko ved bruk av kosttilskudd, slik at de kan unngå unødvendige problemer. Verdi- og holdningsskapende temaer blir også diskutert, og vi forteller om helse- og risikoen ved bruk av dopingmidler.

Trenere og medisinsk støttepersonell er en viktig målgruppe. To ganger i året arrangerer vi antidopingkurs for disse.

Vi distribuerer informasjonsmateriell og profileringsartikler til idretten. Av og til kjører vi kampanjer. For eksempel hadde vi både i 2005 og 2006 kampanjen "Doping er noe dritt" under Norway Cup.

Nettsiden vår er en viktig informasjonskanal. På antidoping.no finnes nyheter og bakgrunnsinformasjon, skjema og regelverk. Dopinglisten på nettsiden er alltid oppdatert.

Foredrag og stand 2003 – 2005

I 2005 holdt vi 214 foredrag. 6.500 utøvere, trenere og støttepersonell har deltatt.

Samarbeid med idretten

For å nå ut med informasjon er vi avhengig av et godt samarbeid med særforbundene. Vi jobber nært med idretten for å finne den beste måten å drive forebyggende arbeid. Det kan dreie seg om stand på arrangement, opplæring av nøkkelpersonell, foredrag, artikler til nettsider og blader, eller samarbeid om effekter til utdeling.

Olaf Tufte og Vibeke Skofterud var noen av toppidrettsutøverne som var tilstede på Antidoping Norges stand under Norway-Cup

Dopingkontroll

Vi skal avsløre bruk av doping

Hvert år tar vi rundt 3000 dopingprøver av norske idrettsutøvere, og om lag 10 personer blir dømt for bruk av doping. Det viser at dopingkontroller er et viktig virkemiddel for å avsløre doping. Men like avgjørende er det at dopingkontroller virker avskrekkende og forebyggende.

Planlegging, gjennomføring og oppfølging av dopingkontroller er en hovedoppgave for Antidoping Norge. For å gjennomføre effektive kontroller må vi ha kunnskaper både om de ulike idrettene og om de ulike metodene utøvere kan bruke for å jukse. Vi samarbeider med laboratorier, antidopingorganisasjoner og andre fagmiljø, både nasjonalt og internasjonalt, for å være oppdatert. Vi har en egen tipstelefon der folk kan komme med opplysninger, også anonymt.

Antidoping Norge har 45 dopingkontrollører. De er godt skolert og svært mange har lang erfaring fra kontroller både nasjonalt og internasjonalt. De har nær kontakt med idrettsmiljøet lokalt der de bor, og bidrar til at vi har god oversikt over det som skjer.

Topputøvere og utøverinformasjon

Det tas flest prøver av utøvere som konkurrerer på høyt nivå og i de idrettene hvor man har mest å hente, prestasjonsmessig, på doping. Vi legger vekt på å inkludere unge talenter i et dopingkontrollprogram tidlig i karrieren. Vårt mål er at ingen skal

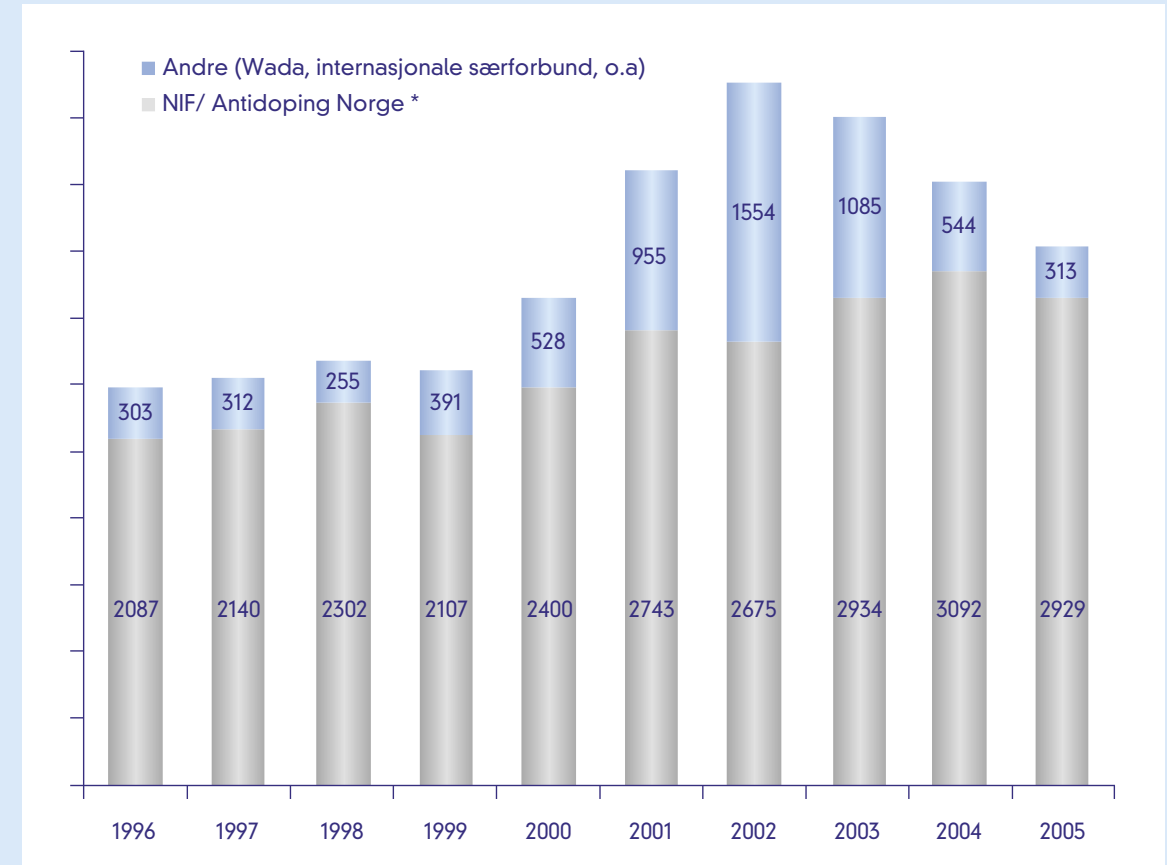
dukke opp på et landslag i en risikoidrett uten å ha vært testet tidligere. Kontrollarbeidet er langsiktig.

Enkelte dopingmetoder kan bare avsløres i korte tidsvinduer og det er avgjørende å gjennomføre kontrollene på riktig tidspunkt. World Anti Doping Agency (WADA) har gjennom sitt internasjonale regelverk satt strenge krav til alle internasjonale topputøvere når det gjelder rapportering av oppholdssted. Norske toppidrettsutøvere på internasjonalt nivå blir satt på en prioritert utøverliste. Disse utøverne følger opp regelverket ved å rapportere hvor de trener og bor. På denne måten er de med på å styrke sin egen og idrettens troverdighet.

Breddeidretten

Vi tar også prøver av utøvere som konkurrerer på lavere nivå, men da i hovedsak for å avskrekke og forebygge dopingmisbruk.

Dopingprøver 1996 – 2005

* NIF gjennomførte dopingkontroller fram til 1. juli 2003.

Deretter overtok Antidoping Norge ansvaret for å gjennomføre kontroller.

Tallene gjelder både blod- og urinprøver. I 2005 var 5% av prøvene blodprøver.

Kontrolloppdrag i inn- og utland

Antidoping Norge får regelmessig forespørsler om kontrolloppdrag fra andre organisasjoner. Vi gjennomfører kontroller både i Norge og i utlandet på

oppdrag fra blant annet WADA og internasjonale særforbund. I 2005 tok vi i overkant av 300 prøver på oppdrag fra andre.

Antidoping Norge på oppdrag i Kenya for å teste kenyanske friidrettsutøvere.

Dopingprøver og dommer fordelt på idrett 2002-2005

Idrett	Prøver	Dopingdommer	Prosent
Ski	1410	1	0,07%
Fotball	1116	6	0,54%
Friidrett	1035	3	0,29%
Kampidretter	746	1	0,13%
Ishockey	700	3	0,43%
Styrkeløft	671	6	0,89%
Sykkel	605	2	0,33%
Håndball	603	0	0,00%
Skiskytter	537	0	0,00%
Svømming	532	0	0,00%
Skøyte	369	0	0,00%
Padle	337	1	0,30%
Basketball	331	0	0,00%
Roing	309	0	0,00%
Vektløfting	288	2	0,69%
Amerikansk fotball	271	3	1,11%
Boksing	265	1	0,38%
Bryting	180	0	0,00%
Andre (30 idretter)	1324	13	0,98%
Total	11629	42	0,36%

Tallene er lagt sammen for de fire årene, 2002-2005. Frikjenninger er ikke tatt med.

Påtale og oppfølging av regelverk

Doping straffer seg

Antidoping Norge undersøker og anmelder dopingsaker til Domsutvalget i NIF. De som blir tatt for doping er ofte unge menn som har brukt anabole stoffer eller sentralstimulerende midler.

En positiv dopingprøve er ikke det samme som å få en dopingdom. De fleste positive prøver skyldes legitim medisinsk behandling, som ikke krever mer oppfølging. Utøvere som tester positivt har rett til en skikkelig behandling av saken sin, der de blant annet får anledning til å forklare seg.

Antidoping Norge har oppnevnt en frittstående påtalenemnd som avgjør om saker skal anmeldes til NIFs Domsutvalg. Domsutvalget avgjør dopingsaker i henhold til dopingbestemmelsene i NIFs lov, som er harmonisert med WADAs regelverk. Avgjørelser fra NIFs Domsutvalg kan ankes til NIFs Appellutvalg.

Antidoping Norges påtalenemnd:

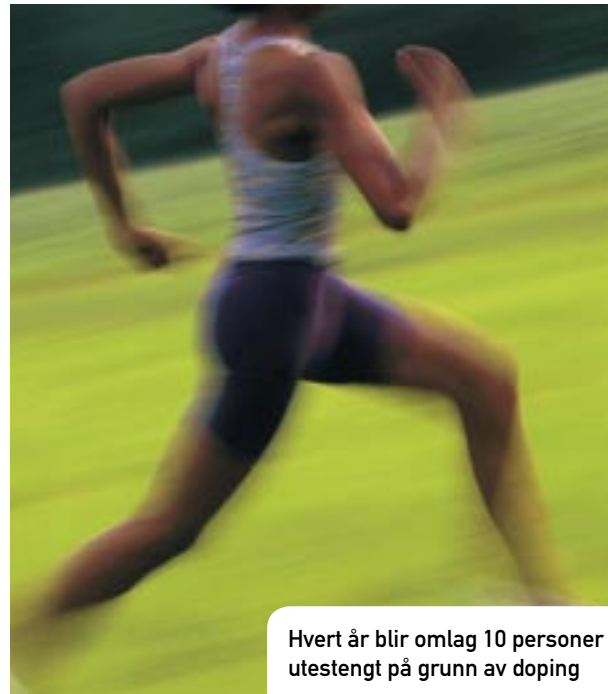
- Anstein Gjengedal (leder)
- Inngard Lereim
- Mette Krogh

Dopinglisten og medisinsk behandling

Enkelte er helt avhengig av medisinsk behandling for å fungere normalt og for å kunne drive idrett. Utøvere som har behov for legemidler som står på

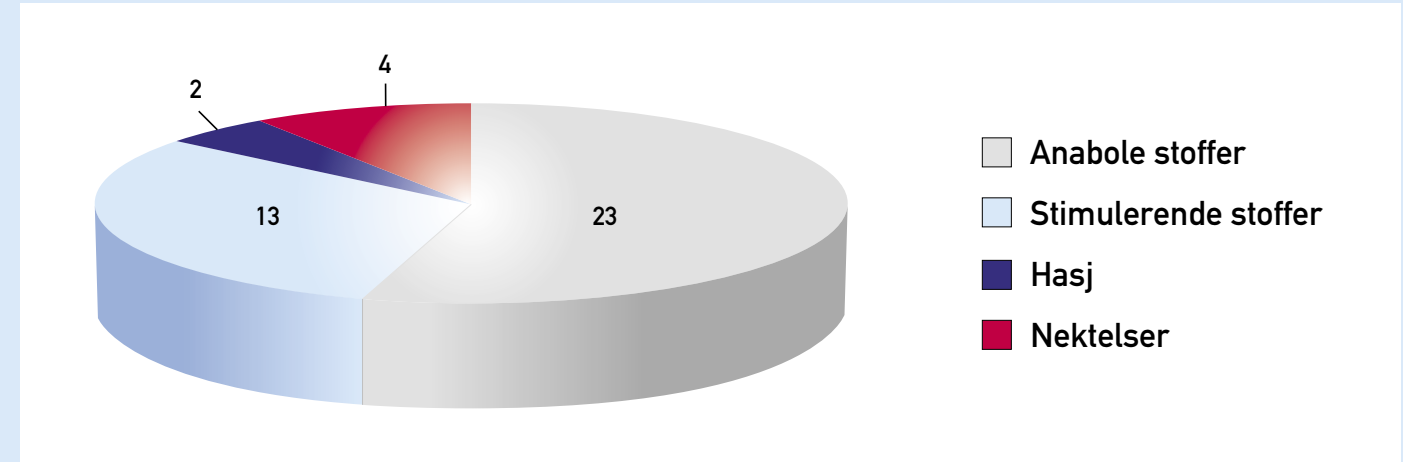
dopinglisten, må søke om medisinsk fritak. Antidoping Norge veileder utøverne i regelverket og behandler søknader om fritak.

WADA fastsetter dopinglisten, som er oversatt til norsk på våre nettsider. Antidoping Norge har en liste over legemidler som selges i Norge og som inneholder stoffer på dopinglisten. Denne legemiddellisten er alltid tilgjengelig og oppdatert på antidoping.no

Hvert år blir omlag 10 personer utestengt på grunn av doping

Dopingdommer 2002-2005

Antall dopingdommer etter type forseelse fra 2002-2005 (42 dommer totalt). I samme periode har 4 saker endt med frikjennelse.

Sanksjoner

Brudd på dopingbestemmelsene medfører utestengelse fra idretten, både fra konkurranser og trening. Utøveren mister også muligheten til å ha tillitsvern. Bruk av dopingmidler og nektelser straffes med to års utestengelse for første gangs regelbrudd, og livstid dersom det skjer igjen. I særskilte tilfeller kan ute-stengte utøvere få tillatelse til å delta på trening. Det har skjedd i fem tilfeller fra 2002 til 2005.

Cannabis er et av de stoffene som i følge dopinglisten kan gi redusert straff. De to som har blitt utestengt for bruk av cannabis, har blitt utestengt i henholdsvis 6 og 8 måneder.

Det er bare menn som har blitt utestengt av NIFs domsinstanser på grunn av doping siden 2002.

Forskning

Vi bidrar til økt kunnskap

Medisinske framskritt blir raskt tatt i bruk i dopingøymed. Forskning og utvikling er viktig for å holde tritt med de som prøver å jukse. Antidoping Norge er opptatt av å kvalitetssikre arbeidet og evaluerer jevnlig virksomheten.

Antidopingarbeidet må være i stadig utvikling. Idrettens troverdighet avhenger av en ren idrett, og et antidopingarbeid som fungerer. Vi må være i forkant av utviklingen av nye metoder, og være med på å bygge opp ny kunnskap. Antidoping Norge utlyser forskningsmidler til medisinsk, fysiologisk, samfunnsvitenskapelig og juridisk forskning innen antidoping.

Noen eksempler:

Blodprofilprosjektet

Stadig mer doping foregår ved tilførsel av stoffer som også finnes naturlig i kroppen, (kroppsegne stoffer som for eksempel testosteron, veksthormon og EPO). For å avsløre slik doping er det blant annet viktig å ha gode statistikker på normalverdier. Blodprofilprosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Antidoping Norge, Hormonlaboratoriet og Anti-Doping Danmark. Prosjektet skal etablere individuelle blodprofiler for norske og danske topputøvere som trener og oppholder seg både i høyden og i lavlandet. Blodprofilene kan benyttes til å utlede individuelle normalverdier og spredningsverdier for utøvere. På denne måten vil det være lettere å si hva

som er normalt, og avsløre det unormale i fremtiden. Prosjektet slutføres i 2006.

Effektive dopingkontroller

Det er ikke bare en avansert analyse som avslører doping. Dersom dopingkontrollen er gjennomført på feil tidspunkt og med dårlig kvalitet kan den være uten verdi. Antidoping Norge støttet i 2004/ 2005 et utredningsprosjekt på Norges Idrettshøgskole som sammenlignet kontrollarbeidet i ulike land. I mai 2005 arrangerte vi i samarbeid med WADA et internasjonalt symposium som satte søkelys på problemstillingen.

Fokus på kvalitet

Antidoping Norge er opptatt av å ha høy kvalitet på arbeidet. Organisasjonen er ISO-sertifisert i henhold til det internasjonale antidopingregelverket (WADC). Også arbeidet innen informasjon og forebygging er sertifisert. Vi har et kvalitetssystem som gjør at

vi alltid har i tankene hvordan vi kan forbedre oss. Med jevne mellomrom gjennomføres studier blant utøvere, trenere og ledere om hvordan de opplever dopingkontrollene og andre sider ved vårt arbeid.

Forsknings- og utredningsprosjekter støttet av Antidoping Norge

Prosjekt tittel	Institusjon
Blodprofilprosjektet	Aker universitetssykehus, Hormonlaboratoriet, Anti-Doping Danmark, Antidoping Norge
Påvisning av kortikosteroider i urin etter inhalasjon, systemisk bruk, utvortes bruk og som øye/øremiddel	Aker universitetssykehus, Hormonlaboratoriet
Stimulerende midler i naturpreparater	Universitetet i Oslo ved Farmasøytisk institutt
What is efficient doping control?	Norges idrettshøgskole
Fysiologiske effekter og mulig deteksjon av misbruk av gonadotropiner eller gonadotropinfrisettende hormoner	Aker universitetssykehus, Hormonlaboratoriet
Biokjemisk undersøkelse om misbruk av anabole androgene steroider fører til varige endringer i gonadefunksjonen	Aker universitetssykehus, Hormonlaboratoriet
Utøverperspektiv på antidopingarbeidet med særlig vekt på rapportering	Norges idrettshøgskole
Skadelige effekter på hjertet ved langtidsbruk av anabole androgene steroider vurdert med ulike kardiologiske metoder	Aker universitetssykehus, Hjertemedisinsk avdeling

Internasjonalt

Internasjonalt arbeid for rettferdige konkurranser

Internasjonalt samarbeid og harmonisering er avgjørende i antidopingarbeidet. Vi vil at norske utøvere skal konkurrere i en dopingfri toppidrett. Det var et stort skritt for antidopingarbeidet at et felles internasjonalt regelverk, World Anti-Doping Code (WADC), ble vedtatt i 2003.

Fremdeles er det mye arbeid som gjenstår før alle toppidrettsutøvere internasjonalt er underlagt det samme strenge kontrollregimet som i Norge. Antidoping Norge er involvert i flere internasjonale fora der man søker løsninger for felles utfordringer. Her foregår det også viktig erfaringsutveksling, som er avgjørende for å fange opp nye trender i dopingmetodene, samt tilegne seg kunnskap om hvordan nye dopingmidler eller metoder kan avsløres.

Association of National Anti-Doping Organisations (ANADO)

ANADO er en interesseorganisasjon for nasjonale antidoping organisasjoner. Antidoping Norge var en av initiativtakerne da ANADO ble stiftet i 2003. Vi står sentralt i dette arbeidet og har hatt sekretariatet siden 2003. I ANADO utveksles erfaringer og det internasjonale antidopingarbeidet videreutvikles. I 2006 var det i underkant av 50 medlemsorganisasjoner. Gjennom dette samarbeidet, og deltakelse i andre internasjonale fora, har Antidoping Norge et

bredt internasjonalt kontaktnettverk.

Bilateralt samarbeid

Vi har en lang tradisjon med antidopingarbeid i Norge, noe som gjør Antidoping Norge til en attraktiv samarbeidspartner. Vi har etablert samarbeid med andre organisasjoner internasjonalt, som for eksempel WADA og antidopingorganisasjonene i Canada, Australia, Sveits, Hellas, Frankrike og Japan.

Vi har regelmessige samarbeidsmøter med de nordiske landene.

Norge har siden midten av 90-tallet hatt et antidopingsamarbeid med Kina. Prosjektet er rettet spesielt mot det operative nivået innenfor planlegging og gjennomføring av dopingkontroller, og innenfor informasjon og forebyggende arbeid. Samarbeidet har blant annet ført til at kontrollvirksomheten i Kina ble ISO-sertifisert i 2004, og at de har innført et kvalitetssystem.

Oppdrag utenfor idretten

Doping er et samfunnsproblem

Idretten har gjennom mange år drevet antidopingarbeid som har gitt resultater. Bruken av doping i treningsmiljøer uten tilknytning til idrett er imidlertid økende. Antidoping Norge samarbeider med treningssenterbransjen og andre organisasjoner som ønsker å forebygge og bekjempe doping.

Politiet og tollvesenets store beslag av dopingpreparater viser at bruken må være omfattende. Bruk av anabole stoffer har store negative bivirkninger både psykisk og fysisk. Doping blir brukt av ungdom ned i 16-17 års alderen. Anabole stoffer brukes også av kriminelle, og i blandingsmisbruk med narkotika. Vi finner også jenter som bruker stimulerende stoffer som efedrin i forbindelse med slanking og trening.

Nettverk for antidopingarbeid i Norge

Antidoping Norge har tatt initiativ til å etablere et nasjonalt nettverk for antidopingarbeid. Hensikten med nettverket er å samordne tiltak. Nettverket består av Antidoping Norge og offentlige etater, som i sitt daglige virke kommer i direkte kontakt med dopingbelastede miljøer og miljøer der doping er et potensielt problem.

Foredrag og undervisningsopplegg

Antidoping Norge er en kunnskapsorganisasjon. Vi

holder foredrag, gir veiledning og råd, og lager kurs- og undervisningsmaterieell.

Vi samarbeider med ulike offentlige instanser som Forsvaret, Politiet, Polithøgskolen og Kriminalomsorgen. Vi er også engasjert ved skoler og utdanningsinstitusjoner, blant annet har vi et nært samarbeid med Norges Idrettshøgskole.

Samarbeid med treningscenterbransjen

Treningscentrene er viktige samarbeidspartnere i arbeidet mot doping. Antidoping Norge tilbyr et antidopingprogram for treningscentre. Programmet inneholder blant annet informasjons- og kampanjemateriell, et kursopplegg for ansatte, og oppfølging og rådgivning ved behov. Dopingkontroller basert på frivillighet var en del av programmet fram til Datatilsynet stoppet kontrollene i 2006. Personvernemnda opphevet Datatilsynets vedtak. Kontrollene ventes på ny å bli en del av programmet fra 2007.

Mange idrettsutøvere trener og oppholder seg i treningscentre. Det er derfor viktig at doping også bekjempes i disse miljøene.

I 2007 deltar omkring 100 treningscentre i et antidopingprogram fra Antidoping Norge. Flere av landets største treningscenterkjeder er representert: S.A.T.S, Sports-Club, SPENST, Friskis&Svettis og Friskhuset. I tillegg deltar flere enkeltstående senter.

Antidoping Norge mottar ikke offentlig støtte til arbeid i treningscentre.

- sammen for en ren idrett

Stiftelsen Antidoping Norge
Sognsveien 75 A, 0855 Oslo, Norge
Tlf: 09765, Faks: 21 02 92 19
e-post: post@antidoping.no

antidoping.no